

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Controversia Vnica. De veritate Conclusionis. An scilicet Verbum Dei
assumpserit partes humanæ naturæ mediante toto?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

nō intelligitur vt terminus assumptionis, partes autem A
Præintelliguntur assumptionis. Ergo assumpsit totum per
Partes.

Cap. 16.

Sed contra est, quod Damasc. dicit in 3. lib. In Domi-
no nostro Iesu Christo non partes partium intuemur,
sed quæ proximè componuntur, id est, Deitatem & hu-
manitatem. Humanitas autem est, quoddam totum,
quod componitur ex anima & corpore sicut ex parti-
bus. Ergo Filius Dei assumpsit partes mediante toto.

Art. 1. & 2.

Respondeo dicendum, quod, cum dicitur aliquid me-
dium in assumptione Incarnationis, non designatur or-
do temporis: quia simul facta est assumptio totius, & o-
mnium partium: ostensum est enim, quod simul anima,
& corpus sunt adinuicem vnita ad constituendum na-
turam humanam in Verbo. Designatur autem ibi ordo B
naturæ, vnde per id, quod est prius in naturæ, assumi-
tur id, quod est posterius. Est autem aliquid prius in na-
turæ dupliciter. Vno modo, ex parte agentis: Alio modo
ex parte materiæ: hæc enim dux causæ præexistunt rei.

Ep. 3. 10. 2.

Ex parte quidem agentis est simpliciter primum illud,
quod primo cadit in eius intentionem: sed secundum
quid prius est illud, à quo incipit eius operatio. Et hoc
ideo, quia intentio est prior operatione. Ex parte verò
materiæ est prius illud, quod prius existit in transmuta-
tione materiæ. In Incarnatione autem oportet maxi-
mè attendere ordinem, qui est ex parte agentis: quia vt
Aug. dicit in Epistola ad Volusianum, in talibus rebus
tota ratio facti est potentia facientis. Manifestum au-
tem est, quod secundum intentionem facientis prius est
completum, quam incompletum, & per consequens to-
tum, quam partes. Et ideo dicendum est, quod Verbum
Dei assumpsit partes humanæ naturæ mediante toto: si-
cut enim assumpsit corpus propter ordinem, quem ha-
bet ad animam rationalem, ita assumpsit corpus & a-
nimam, propter ordinem, quem habent ad humanam
naturam.

Epist. 3.

Ad primum ergo dicendum, quod ex verbis illis nihil
aliud datur intelligi, nisi quod Verbum, assumendo par-
tes humanæ naturæ, assumpsit totam humanam natu-
ram: & sic assumptio partium est prior in via opera-
tionis, intellectu, non tempore. Assumptio autem naturæ
est prior in via intentionis: quod est esse prius simplici-
ter, vt dictum est.

Ad secundum dicendum, quod Deus ita est simplex,
quod etiam est perfectissimus: & ideo totum est magis
simile Deo, quam partes, in quantum est perfectius.

Ad tertium dicendum, quod vnio personalis est, ad
quam terminatur assumptio: non autem vnio naturæ,
quæ resultat ex coniunctione partium.

Sensus quaesiti.

DE mediatione partium secundum ordinem
naturæ sermo est, vt explicat S. D. in textu
& hic etiam aduertit Suar.

Forma Textus.

PRIMO S. D. proposita triplici distinctione E
secundum vnāquamque declarat sensum
quaesiti. Secundò respondet quaesito vnica con-
clusionē.

Prima distinctio: In medio duplex potest ordo
designari, scilicet ordo temporis & ordo naturæ.
Secunda distinctio est: Aliquid est prius natura
dupliciter: Vno modo ex parte agentis: Alio
modo ex parte materiæ: ratio huius distinctio-
nis est: quoniam hæc duæ causæ præexistunt rei.
Declaratur vtrumque membrum, & primò secū-
dum dicendo illud esse prius ex parte materiæ,
quod prius existit in transmutatione materiæ:
Primum autem declaratur addita tertia distin-
ctione, videlicet ex parte agentis aliquid est
prius dupliciter, scilicet simpliciter & secundum

quid: illud est primum simpliciter ex parte a-
gentis, quod primò cadit in eius intentionem:
illud autem est prius secundum quid, à quo inci-
pit eius operatio. Probatur hæc distinctio: quia
intentio est prior operatione. Ex his declaratur
sensus quaesiti dicendo quatuor. Primum est: Cum
dicitur aliquid medium in assumptione Incar-
nationis, non designatur ordo temporis. Proba-
tur: quia simul facta est assumptio totius & om-
nium partium: quia supra art. 1. ostensum est,
quod simul anima & corpus sunt adinuicem vni-
ta ad constituendam humanam naturam in Ver-
bo. Secundum est: Designatur ibi ordo naturæ: ita
scilicet vt per id quod est prius naturæ assumatur
id, quod est posterius. Tertium est: Hic sermo est
de ordine qui est ex parte agentis. Probatur ex
Augustino: quia in talibus rebus tota ratio facti
est potentia facientis; ergo. Quartum, quod im-
plicitè tantum habetur in textu, est: Hic loqui-
mur de ordine ex parte agentis, qui attenditur
secundum intentionem: hoc patet ex dictis; quia
quod est prius secundum hunc ordinem, est
prius simpliciter.

CONCLUSIO est: Verbum Dei assumpsit partes
humana naturæ mediante toto. Probatur duplici-
ter. Primo: quia secundum intentionem facientis
prius est totum, quam partes; ergo. Antecedens
probatur: quia secundum hunc ordinem prius
est completum, quam incompletum: Conse-
quentia verò patet ex dictis; quoniam illud est
prius simpliciter, quod prius cadit in intentione
agentis. Secundò probatur conclusio: Quia Ver-
bum assumpsit corpus propter ordinem, quem
habet ad animam rationalem; ergo similiter as-
sumpsit corpus & animam propter ordinem,
quem habent ad humanitatem.

Expositio Textus.

MOVET Cai. hic tria dubia litteralia, quæ
subtiliter ac eruditè resoluit. PRIMUM
est de sufficientia secundæ diuisionis. SECUNDVM &
TERTIVM de sufficientia conclusionis D. Tho. cur S.
Thom. duas alias non addiderit, vnā de ordine
naturæ ex parte materiæ in hoc mysterio, & a-
liam de ordine naturæ ex parte agentis secundum
ordinem operationis; quorum solutiones vide li-
vis apud Cai.

CONTROVERSIA VNICA.

De veritate Conclusionis. An scilicet Verbum Dei as-
sumpserit partes humanæ naturæ mediante toto?

PRIMA sententia est Duran. in 3. dist. 2. q. 2. ne-
gantis omnem ordinem realem naturæ inter Distingui-
assumptionem totius & partium.

Secunda sententia est Scoti in eadem dist. & quæ-
dam sequitur & tribus conclusionibus expli-
cat Rada in sua 4. Controu. a. 4. Prima eius conclus.
est: ordine intentionis prius fuit assumpta tota
humanitas quam eius partes. Secunda. Verbum
non assumpsit primo animam ordine executio-
nis. Tertia apud eum quinta est: Anima est me-
dium, quo in assumptione respectu totius huma-
næ naturæ. Quarta est. Primum assumptum à
Verbo ordine intentionis, & ordine executionis
fuit tota natura humana.

Tertia sententia est Vasq. diff. 39. c. 3. quatuor
dictis explicata. Primum est: Partes humanitatis
nempe materia & forma non fuerunt assump-
ptæ & vnitæ proprijs vnionibus cum Deo;
sed

sed vnica vnione & assumptione totius humanitatis ; ita vt tota humanitas primariè fuerit assumpta: partes verò consequenter. *Secundum* est: Quamuis primariè fuerit assumpta tota humanitas vt quod , & media illa assumptæ fuerint partes secundariè & remotè , vt quod ordine executionis : nihilominus rectè dicere possumus medijs partibus ordine executionis fuisse assumptam totam humanitatem , quod dictum (inquit) non aduersatur doctrinæ Scoti. *Tertium* est: Vtraque pars dicitur medium quo comparatione totius humanitatis ; quia vtraque parte constituitur natura humana integra vt assumatur , & ita intelligendus est S. Thom. in *solutione primi*, cum ait assumptionem partium priorem esse in via operationis secundum intellectum , & Verbum assumendo partes assumpsisse naturam humanam: non enim (inquit) debet intelligi; vt partes ipsæ secundum se prius etiam ordinationis fuerint assumptæ vt quod , sed vt ipsæ prius conuenerint ad constituendam totam humanitatem, quàm ipsa humanitas assumeretur , & ita fuerint medium quo.

Quarta sententia est Suarezij *diff. 17. sect. 5.* Vbi dicit quatuor. *Primum* est: ordine intentionis tota humanitas fuit prius natura assumpta quàm partes, & eodem sensu potest dici medium seu ratio partes assumendi. *Secundum* est: ordine executionis , tam anima quàm caro secundum se sunt prius natura assumptæ quàm tota humanitas : & hoc sensu dici possunt medium ad assumendam humanitatem. *Tertium* est: per hanc assumptionem non solum assumptæ sunt partes secundum se, sed etiam vt inter se vnitæ, & tota etiam humanitas , vt constans ex his partibus inter se vnitis : ita scilicet vt præter partiales vniones ipsarum partium secundum se intelligatur assumptio terminari ad totam humanitatem; quatenus natura quædam est integra includens partes, non vt cumq; sed vt vnitas inter se; & illam vt sic vniam Verbo speciali modo vnionis constante ex vnionibus ipsarum partium, sed aliquid præter illas addens, quod ad rationem integræ vnionis hypostatice verè pertineat. *Vltimum* est: licet anima & caro secundum se prius natura fuerint assumptæ, tamen vt inter se vnitæ fuerint assumptæ media humanitate; quæ per hanc vnionem vt perfectam & completam fuit per se primò vnita. Eandem ferè sententiam sequitur Pefantius: dicens tamen in humanitate Christi non fuisse vnionem distinctam ab ea , quæ est in materia & forma , & duas vniones partiales materiæ & animæ cum Verbo vniam facere vnionem totalem.

Quinta sententia est Medinæ , qui docet partes humanæ naturæ dici prius assumptas quàm totum; non quòd prius existat aut personentur à Verbo diuino, quàm ipsa humanitas, sed quia prius componunt & causant ipsam humanitatem, quàm ipsa humanitas assumatur à Verbo diuino. Et hunc dicendi modum dicit ab omnibus approbari tanquam legitimum & verum.

Sexta sententia est cuiusdam viri doctissimi, qui dicit tria. *Primum* est: Non dantur duæ vniones humanitatis & partium eius ad Verbum. *Secundum* est: Partes non sunt assumptæ vt quod prius, quàm tota humanitas. *Tertium* est: vt partes vniantur Verbo, sufficit vniri illi humanitatem.

Septima sententia est Aluarezij, qui dicit duo. *Primum* est: Anima Christi secundum ordinem executionis prius natura fuit assumpta à Verbo,

A quàm tota humanitas ; ita videlicet vt ipsa anima prius natura subsisteret , vt quod per subsistentiam Verbi , quàm tota humanitas. *Secundum* est : Corpus ordine executionis non fuit prius assumptum vt quod , quàm tota humanitas, sed solum vt quo. Quæ videtur fuisse sententia Gabrielis in 3. *diff. 2. quest. 1. artic. 2.* Vbi tamen non affirmat , carnem fuisse medium vt quo.

Vltima sententia est Caiet. dicentis, partes humanitatis scilicet animam & corpus prius natura secundum ordinem executionis assumptas fuisse vt quod , quàm assumeretur humanitas. Quam sententiam sequitur Val. *puncto 2. & Asturicensis de Christi gratia, q. 5. pag. 474.* Et videtur fuisse opinio Ricardi in 3. *distinct. 2. articulo 2. questione 1.*

AD HUIUS difficillimæ Controuersie definitionem præmitto, non esse absque solido fundamento & necessitate dicendum in assumptione humanitatis ad diuinam subsistentiam & personalitatem immutatum fuisse ordinem subsistentiæ personalitatis nostræ naturalem in terminanda humanitate & partibus eius essentialibus, scilicet anima & corpore. Cum enim in hoc admirabili Incarnationis diuini Verbi mysterio diuina subsistentia creatam præueniat & suppleat subsistentiam : eodem ordine existimandum est naturam & eius partes diuinam subsistentiam terminari, quo propria fuerant naturaliter subsistentia terminandæ. Nec obstat quod supra art. 1. ad 2. S. D. dicat aliam esse rationem de personalitate propria humanæ naturæ : & aliam de personalitate Verbi illam terminantem: non enim affirmat aut intendit diuersitatem hanc attendi penes ordinem terminandi naturam & partes eius, sed quoad hoc quod propria personalitas ex principijs indiuiduantibus naturæ dependet: & ideo corpus vicinius est hypostasi humanæ, quàm anima: Hypostasis autem diuina ex humanitate non pendet, sed ea altior est: & ideo id quod in humanitate nobilius & altius est, illi propinquius est: hoc autem est anima: & ideo Filius Dei assumpsit carnem mediante anima: sed quamuis naturalis humanæ naturæ personalitas ex principijs indiuiduantibus ipsius naturæ dependeat; non tamen sequitur secundum D. Tho. in nobis prius corpus propria subsistentia terminari, quàm terminetur anima, vel tota natura. Nam S. D. ibi solum intendit argumento respondere assumpti corpus magis ad hypostasim pertinere, quàm anima, & ait corpus vicinius esse hypostasi constitutæ per humanam naturam; non autem hypostasi Verbi assumpti humanam naturam: Si autem idem medium sumatur ad ostendendum corpus prius quàm anima naturali subsistentia terminari: facile respondebitur negando consequentiam; quia cum ad hypostasim constituendam duo præcipue concurrant, scilicet natura substantialis & indiuiduatio, illa principalior est: hæc verò secundaria. Quod autem in anima substantiali nobilius ac principalius est, illud etiam prius ac principalius subsistentia terminatur. Cum igitur anima sit in humana natura principalior, illi primò conueniret subsistentia. Licet ergò corpus ratione materiæ & quantitatis, quæ principia sunt indiuiduationis, ad hypostasim naturalem vt indiuidua substantia est magis pertineat: simpliciter tamen ob dictam causam magis ad hypostasim pertinet anima. Vel dicas in hypostasi humana duo considerari; alterum quod est hypostasis substan-

Resolutio
Eundem fuisse ordinem in assumptione humanitatis & partium eius ad diuinam personalitatem, quem etiam habet propria personalitas ad ipsam humanitatem, & partes eius in terminando.

tia materialis, & sic ad eam magis pertinet corpus, ob causam tactam in argumento: alterum quod est hypostasis humana ut sic: & ita magis ad eam pertinet anima rationalis, per quam constituitur in specie humanæ naturæ. Vel dicas ad hypostasim, quatenus hypostasis est materialis, magis pertinere corpus, sed quatenus hypostasis est ut sic, cui conuenit subsistere, magis pertinet anima rationalis, cui per se primo conuenit subsistentia modo superius explicato.

Secundo præmitto non esse in hoc mysterio Incarnationis multiplicanda miracula sine necessitate; quia non minus ordo supernaturalis, quam naturalis abhorret superfluitatem.

Tertio præmitto quæstionem hanc de ordine assumptionis inter partes & totam humanitatem dupliciter posse tractari: Vno modo supponendo realem distinctionem totius à partibus simul sumptis & vnitis: Alio modo, supponendo realem identitatem cum eisdem partibus eodem modo sumptis.

Quarto suppono ea, quæ dixi in præcedenti Controu. de subsistentia animæ rationalis, cum est unita corpori. Quibus præmissis.

Unionem Verbi cū anima & corpore, & cū ipsa tota humanitate fuisse vnā in actu post mortem: ante autem erat vna in actu, & multe in potentia; unde non oportet, quod aliqua vnio fiat ibi de nouo, sicut nec in diuisione continui sit aliquid de nouo, in quantum id, quod prius erat multa in potentia, vnum autem in actu sit actu plura: Hæc ibi & ad Ambaldum eadem dist. quæst. vnica, artic. 1. ad 4. ait: In morte Christi fuit vna vnio ad animam, & carnem ex parte personæ diuinæ, in quantum relatio vnionis est secundum rationem tantum; sed ex parte assumptionis, scilicet animæ & corporis, fuerunt due in actu, & plures in potentia; & sic non oportet, quod fuerit ibi facta noua vnio, sicut nec in diuisione continui sit omnino nouum corpus, licet vnum diuidatur in multa: igitur secundum D. Thomam vnica duntaxat vnione Verbum toti humanitati & partibus eius ante mortem vniebatur. Quemadmodum enim lignum & quodlibet corpus homogeneum vnum est suppositum in actu, & plura in potentia, quæ sola diuisione reducuntur ad actum, ita ut quæ prius tantum subsistebant, ut quod in potentia, iam facta diuisione subsistant ut quod in actu, sic anima & corpus in Christo prius subsistebant ut quod in potentia tantum; sed facta per mortem separatione animæ à corpore iam vtrumque seorsum subsistere cepit ut quod in actu, donec iterum unita priorem subsistendi modum receperunt. Et sicut vnica est generatio qua totum puta lignum generatur & fit subsistens ut quod in actu, & quæ partes eius cū toto generantur & fiunt subsistentes in potentia; ita ut ligni subsistentia sit vna in actu, & multiplex in potentia; sic vnica est assumptio qua tota humanitas fit actu subsistens ut quod in actu, & quæ partes eius scilicet anima & corpus fiunt subsistentes ut quod in potentia; ita ut sit vna subsistentia & vnio in actu: multiplex autem non quidem subsistentia; (quoniam hæc est Verbi personalitas, quæ vna est) sed vnio, quæ ex parte vnitorum diuersa est. Et probatur etiam his argumentis. Primo, quia Verbum vnione sua personali supplet subsistentiam humanitatis & partium eius; sed hæc vna tantum est; quia subsistentia animæ est, qua non solum ipsa, sed etiam corpus,

& ipsa tota subsistit humanitas; ergo vna tantum erat vnio &c. Secundo probatur idem; quia Verbum assumendo totam humanitatem hoc ipso aut secundario saltem, partes etiam eius assumit; ergo vna tantum est assumptio & vnio: Tertio, quia sequeretur duplicem esse vnionem partium, scilicet animæ & corporis ad Verbum: alteram qua secundum se vnirentur Verbo; alteram qua eidem vnirentur; ut partes humanitatis; quia impossibile est assumi totum, quin eadem assumptione partes assumantur: si ergo diuersa est assumptio, & vnio humanitatis ab assumptionibus, & vnionibus animæ & corporis, sequitur animam & corpus dupliciter vniri Verbo, semel quidem proprijs vnionibus, iterum autem vnione totius humanitatis, quod nullus hæcenus dixit. Et manifestè absurdum est; cum in eo superfluitatem constituat, quod in Christo præcipuum est. Quarto in creatione, transubstantiatione & alijs mutationibus instantaneis non assignantur plures termini partiales, & vnus totalis; sed vnus tantum scilicet entitas aut esse totius; ergo similiter in assumptione, vnus tantum terminus est. Idem etiam alijs argumentis probat Vasq. disp. 39. c. 2.

Secundo sciendum est, ordinem naturæ de quo loquimur in præsentī Controuersia, esse ordinem causalitatis, qui multiplex est iuxta multiplex genus causæ: est autem duplex hic ordo naturæ: alter enim est intentionis, & alter executionis: Prior attenditur secundum causalitatem finalem; ac proinde etiam secundum formam; quia forma & finis coincidunt in idem numero: alter ordo est executionis, qui attenditur secundum causalitatem agentis & materiæ; quoniam hæc due causæ præexistunt rei faciendæ, ut ait S. D. in textu. Illud igitur quod primo tanquam finis cadit in intentione agentis, est prius secundum ordinem intentionis: illud autem à quo incipit agentis operatio, & quod prius existit in transmutatione materiæ, est prius secundum ordinem executionis, ut hic etiam significat S. D.

Tertio considerandum est ordinem executionis inter aliqua realiter ab inuicem distincta eadem & eodem modo habere media, si sit secundum naturam tantum, quæ habet quando est secundum ordinem temporis, & successionem plurium operationum, ut hic aduertit Caietan. Nam (exempli gratia) domus siue fiat per multas operationes sibi secundum ordinem temporis succedentes, sicut cum ab artificibus ædificatur, siue simul tota fiat à Deo, eadem pertransit media: primo namque intelligitur fieri fundamentum, secundò parietes, tertio tectum. Et quemadmodum cum fit ab arte successiue, prius fit fundamentum ut quod partiale; & eo mediante fiunt parietes, qui prius fiunt ut quod partiale quam tectum, & eo mediante fit tectum ut quod partiale: & demum his omnibus mediantibus, ut quod partialibus fit domus ut quod totale: similiter si domus tota simul à Deo fiat, eundem habebit ordinem naturæ secundum executionem, tam inter partes adinuicem, quam inter easdem toti comparatas.

Quarto obseruandum est, prædictos ordines, scilicet intentionis & executionis esse cōtrarios: adeo ut quod primum est in vno ordine, sit vltimum in alio, & e conuerso, quod idem dicendum est de ordine compositionis & resolutionis: nam primum in ordine compositionis est vltimum in ordine resolutionis, & e contra; Quod verissimum est non solum in compositis constans ex entibus in actu, sicut est domus; sed etiam

Unionem Verbi cū anima & corpore, & cū ipsa tota humanitate fuisse vnā in actu post mortem: ante autem erat vna in actu, & multe in potentia.

Notandum est primo ex D. Thom. in 3. dist. 21. q. 1. a. 1. q. 2. ad 5. vnā fuisse tantum vnionem in actu Verbi cum anima & corpore, & cum ipsa tota humanitate ante mortem, quæ tamen erat duplex in potentia. Eius verba sunt: Ex parte assumptionis, quæ diuisa sunt, due sunt vniones in actu post mortem: ante autem erat vna in actu, & multe in potentia; unde non oportet, quod aliqua vnio fiat ibi de nouo, sicut nec in diuisione continui sit aliquid de nouo, in quantum id, quod prius erat multa in potentia, vnum autem in actu sit actu plura: Hæc ibi & ad Ambaldum eadem dist. quæst. vnica, artic. 1. ad 4. ait: In morte Christi fuit vna vnio ad animam, & carnem ex parte personæ diuinæ, in quantum relatio vnionis est secundum rationem tantum; sed ex parte assumptionis, scilicet animæ & corporis, fuerunt due in actu, & plures in potentia; & sic non oportet, quod fuerit ibi facta noua vnio, sicut nec in diuisione continui sit omnino nouum corpus, licet vnum diuidatur in multa: igitur secundum D. Thomam vnica duntaxat vnione Verbum toti humanitati & partibus eius ante mortem vniebatur. Quemadmodum enim lignum & quodlibet corpus homogeneum vnum est suppositum in actu, & plura in potentia, quæ sola diuisione reducuntur ad actum, ita ut quæ prius tantum subsistebant, ut quod in potentia, iam facta diuisione subsistant ut quod in actu, sic anima & corpus in Christo prius subsistebant ut quod in potentia tantum; sed facta per mortem separatione animæ à corpore iam vtrumque seorsum subsistere cepit ut quod in actu, donec iterum unita priorem subsistendi modum receperunt. Et sicut vnica est generatio qua totum puta lignum generatur & fit subsistens ut quod in actu, & quæ partes eius cū toto generantur & fiunt subsistentes in potentia; ita ut ligni subsistentia sit vna in actu, & multiplex in potentia; sic vnica est assumptio qua tota humanitas fit actu subsistens ut quod in actu, & quæ partes eius scilicet anima & corpus fiunt subsistentes ut quod in potentia; ita ut sit vna subsistentia & vnio in actu: multiplex autem non quidem subsistentia; (quoniam hæc est Verbi personalitas, quæ vna est) sed vnio, quæ ex parte vnitorum diuersa est. Et probatur etiam his argumentis. Primo, quia Verbum vnione sua personali supplet subsistentiam humanitatis & partium eius; sed hæc vna tantum est; quia subsistentia animæ est, qua non solum ipsa, sed etiam corpus,

Vasq.

Quid sit ordinem naturæ secundum intentionem, & secundum executionem.

Quomodo differat diuersi ordinem.

iam in compositis constantibus ex pluribus partibus in potentia; quia tales partes, puta materia & forma, suam habent causalitatem; atque adeo prioritatem secundum ordinem naturæ respectu eius, cuius sunt actus causæ: sed quia causæ sunt sibi inuicem causæ: idem quod intelligitur esse prius in aliquo dictorum ordinum secundum unam rationem causæ, potest intelligi & esse posterius secundum aliam rationem causæ. Quas diuersas rationes considerans S.D. in 3. dist. 2. q. 2. a. 1. q. 3. dixit: Verbum quodammodo mediantibus partibus assumpsit humanitatem, & quodammodo partes mediante humanitate. Verba eius sunt: *Partes originaliter sunt priores toto, quasi constituentes ipsum; totum autem completiue est prius partibus; quia ratio naturæ completæ inuenitur prius in ipso toto, & ad partes eius prouenit mediante toto, in quantum eius partes sunt: unde etiam sunt in genere per reductionem. Et idem dicendum est, quod quodammodo mediantibus partibus assumpsit totum; in quantum scilicet partes originaliter humanam naturam constituiebant, cui per se assumptio debebatur: quodammodo autem partes mediante toto; in quantum ratio humane naturæ, quæ per se assumptibilis est, per prius inuenitur in toto, & per hoc in partibus. Hæc ibi S.D. Vbi perspicue loquitur de ordine executionis.*

Sed arguit Aluarez. Partes continui post diuisionem manent existentes in actu; & tamen secundum ordinem compositionis non habuerunt esse prius, quam totum: ergo in eo composito, quod constat ex pluribus entibus in potentia, non est necesse vt ordo resolutionis sit contrarius ordini compositionis. Respond. nullam esse consequentiam, quoniam vt partes sint natura, id est, causalitate priores toto, non est necesse vt habeant esse in actu prius, quam totum; sed satis est vt sint prima radix existentiae: & in eodem instanti temporis sint existentes simul cum toto; nam materia & forma prius natura component totum, & suis causalitatibus illud præcedunt, quamuis totum ipsum primò & partes consequenter habeant existentiam: hæc enim est vltima actualitas consequens essentiam in esse completo constitutam: dici tamen possunt prius natura existere non simpliciter, sed secundum genus suæ causalitatis, & habere existentiam vt in fieri.

Quintò aduertendum est partes humanitatis, scilicet animam & corpus dupliciter vnitas esse Verbo: Vno modo secundum se siue secundum proprias entitates: Alio modo quatenus inter se erant coniunctæ vt proprius actus & propria potentia ad constituendam ipsam humanitatem; quæ tamen non fuere plures vniones in actu; sed vna tantum in actu, & plures in potentia, vt supra diximus ex D. Tho. Ex his ad quæsitum respondeo quing; conclusionibus.

PRIMA CONCL. est: Secundum ordinem interioris Filii Dei assumpsit partes humane naturæ mediante toto. Hæc est S.D. in textu.

SECUNDA CONCL. est: Secundum ordinem executionis non prius assumpta est anima, vt quod in actu, quam ipsa tota humanitas. Probatur: quia anima non prius fuit assumpta, quam esset forma corporis; vt autem est forma corporis, non potest subsistere neque existere tanquam quod in actu sed in potentia; quatenus scilicet potest à corpore separari & separata subsistere: potest tamen dici subsistens medio modo inter actum & potentiam, vt supra declarauimus: igitur anima non prius fuit assumpta vt quod in actu; quam ipsa tota humanitas.

TERTIA CONCLVSIO. Anima secundum ordinem executionis prius fuit à Verbo assumpta vt quod in actu, & vt quod medio modo inter actum & potentiam, quam humanitas. Prima pars probatur: quia per animam rationalem constituitur humanitas in esse humanitatis; ergo in esse assumptibili; ergo est medium quo humanitas fuit assumpta. Secundo probatur: quia ordo executionis est contrarius ordini intentionis: at secundum ordinem intentionis prius assumpta est humanitas, quam anima; ergo. Secunda verò pars probatur: quia subsistentia personalis per se primò conuenit animæ & per ipsam corpori & humanitati, ergo etiam subsistentia supernaturalis & diuina primò communicatur animæ; deinde corpori & tertio humanitati. Antecedens patet ex præcedenti Controuersia de subsistentia animæ. Consequ. verò patet ex primo præmissis; quia scilicet idem ordo seruatus est in terminanda humanitate, & eius partibus per subsistentiam supernaturalem, qui seruatus esset, si fuisset humanitas illa & eius partes naturali subsistentia terminata.

QUARTA CONCL. Secundum ordinem executionis corpus prius natura, quam humanitas, fuit assumptum vt quod; non autem vt quod in actu, sed in potentia tantum. Prima pars probatur: quia corpus est causa materialis constituendæ humanitatis; ergo secundum genus causæ materialis prius natura assumitur, quam assumitur humanitas. Antecedens est per se notum. Consequentia patet ex quarto notabili. Secunda pars probatur: quia corpus non est assumptibile, nec fuit assumptum à Verbo, nisi prout actu erat informatum anima rationali; ergo non fuit assumptum tanquam subsistens vt quod in actu. Consequentia patet ex dictis; quia corpus animæ coniunctum non subsistit vt quod in actu secundum ordinem naturalem; ergo nec secundum ordinem supernaturalem. Probatur hæc consequentia ex primo præmissis: Vltima verò pars conclusionis probatur: quoniam, vt ait S.D. in 3. illa vnio Verbi cum humanitate erat vna in actu, & plures in potentia; quia scilicet virtute illius vnionis poterant per se separatim subsistere corpus & anima, si fuissent ab inuicem separata, sicut accidit in triduo mortis.

QUINTA CONCL. Secundum ordinem executionis humanitas primò fuit assumpta vt quod in actu. Probatur: quia soli humanitati per subsistentiam terminatæ conuenit subsistere vt suppositum; ergo illi non autem alicui ex eius partibus, puta animæ aut corpori conuenit per se primò subsistere actu vt quod, absolute loquendo: partibus autem eius conuenit subsistere vt aliquid illius; quia scilicet ex eis integratur suppositum: & idem subsistentia suppositi, quatenus suppositi est, ad ipsas deriuatur, non absolute sed vt aliquid sunt suppositi; igitur subsistentia suppositalis, vt sic inchoat ab humanitate; & ex ea quasi ex principio formali deriuatur ad partes; ergo secundum ordinem executionis humanitati primò communicata fuit hæc subsistentia, & per ipsam partibus. Secundo probatur: quia S.D. in 3. dist. 3. q. 5. a. 2. in c. ait partes humanitatis non esse assumptibiles, nisi ratione totius, quia scilicet humanitas per diuinam subsistentiam constituibilis est in esse suppositi: partes autem per eandem subsistentiam sunt constituibiles, vt sint aliquid eiusdem suppositi: igitur humanitas secundum ordinem executionis primò fuit assumpta vt quod in actu.

CONTRA secundam concl. sunt arg. Cai. quæ refert

Cc 3

Obi. 1. cõl. 2.

concl.

refert & soluit Aluar. sed expedit ea, & quædam alia distinctè proponere, & ex propositis principijs diluere: *arguitur ergo primò*: Quia S.D. in *solutione primi* dissertis verbis affirmat, Verbum prius natura in via operationis, id est executionis assumpsisse partes, quàm totam humanam naturam: quod prius etiam docuerat August. in lib. de Agone Christian. c. 78. & sequent. & in epist. 3. ergò. Respondetur Sanctos Thomam & Augustinum non asserere prius assumptas fuisse partes humanitatis vt quod in actu, sed eorum verba interpretanda sunt in sensu 3 & 4. conclusionis.

Solur.

Obiectio 2.

Conf.

Sol.

Ad Conf.

Obiectio 3.

Secundò, ordo compositionis est contrarius ordini resolutionis; sed ordo resolutionis incipit à tota humanitate, & terminatur ad partes vnitas Deo, vt quod in actu; ergo ordo compositionis incipit ab assumptione & vnione partium vt quod in actu. *Confirmatur*; quia aliàs vnio partium in triduo mortis cum Verbo esset nouum miraculum; quod non est asserendum. Probatur sequela; quia si partibus communicatur subsistentia diuina mediante toto, consequens necessariò est vt corrupto toto, ac per hoc cessante in eo diuina subsistentia, esset etiam in partibus, in quas ex ipso toto deriuabatur. Cum itaque partes humanitatis Christi post mortem fuerint semper diuina subsistentia terminatæ, necesse est noua assumptione ac proinde nouo miraculo factum esse, vt in triduo mortis diuino personalitate subsisterent. *Respond.* ordinem resolutionis esse contrarium ordini compositionis secundum rationem ordinis; quia quod est primum in vno, est vltimum in alio ordine; non tamen oportet ita esse contrarium, vt seruetur idem essendi modus ordinatorum in vtroque ordine, præsertim quando compositum constat ex pluribus entibus in potentia: non est enim necesse, vt quemadmodum partes talis compositi in resolutione fiunt in actu vt quod, ita in compositione prius habuerint esse vt quod in actu, sed sufficit habuisse esse vt quod in actu; & vt quod in potentia: & ratio diuersitatis est; quia compositum, quod per se vnum est exigit vt vnum habeat esse & vnā subsistentiam; & ideo nulla pars potest vt existens tantum quod in actu componere totum: neque natura compositi vt sic exigit partes actu prius existere separatas: at natura resolutionis, quæ totum resoluitur, partibus adinuicem separatis & minimè corruptis necessariò postulat, vt quælibet earum facta resolutione existat in actu vt quod. *Ad confirmationem* negatur sequela. *Ad probationem* dico primò partibus quodammodo communicari subsistentiam mediante toto, & quodammodo è contra medijs partibus toti communicari, vt ait S.D. loco supra notato. *Secundò* dico vnionem illam Verbi cum humanitate & eius partibus fuisse vnā in actu, & plures in potentia; vt ait idem S.D. loco supra allegato: & ideo virtute primi miraculi, quo Verbum fuit personaliter vnitum toti humanitati, remansisse partibus vnitum in triduo mortis Christi.

Tertio: Anima Christi prius natura fuit creata, quàm formaretur humanitas; ergò anima prius fuit assumpta, & per subsistentiam Verbi terminata, quàm humanitas. Antecedens probatur; quoniam humanitas Christi formata fuit per vnionem animæ ad corpus: vnio autem supponit existentiam extremorum: ac proinde etiam actiones, quibus producuntur extrema, Conseq. verò probatur; quia prioritas actionum attenditur ex prioritate terminorum: terminus autem creationis animæ non potuit alio mo-

do prior esse terminus assumptionis humanitatis, nisi quia prius fuit assumptus quàm tota humanitas; quia anima Christi non habuit existentiam, nisi per assumptionem: ergo si prius natura est existens, quàm tota humanitas, prius etiam fuit assumpta vt quod in actu. *Confirmatur* primò: quia aliàs anima Christi non esset propriè creata neque concreata sed generata. Probatur sequela; quia quod existit dependenter à toto, non potest dici propriè creatum; ergò si animæ Christi communicatur subsistentia dependenter à toto, non erit propriè creata. Deinde non esset concreata; quia in humanitate cum actu generatur nihil est aliud quod tunc creetur, cum quo simul dici possit anima creari.

Secundò confirmatur; quia supra diximus animam prius à Verbo assumptam fuisse quàm caro; ergò prius etiam fuit assumpta quàm humanitas. Probatur illatio; quia in illo priori non intelligebatur humanitas vnita Verbo, eo quod in illo priori nondum erat humanitas quæ resultat ex vnione animæ ad corpus. *Resp.* creationem animæ consideratam, vt in fieri esse natura priorem assumptione, sed assumptionem, vt in facto esse siue vt in termino esse priorem creatione sumpta vt in termino, vt supra declarauimus q. 2. ar. 7. & hic explicat Aluar. *Ad primam confirmationem* negatur consequentia, quia anima Christi non habuit esse dependenter à materia, nec à toto, & considerata assumptione & vnione vt in fieri, prius natura fuit assupta anima vt quod medio modo inter actū & potentia; quā ipsa tota humanitas. Et hoc idē probat 2. cōf.

Contra tertiam concl. sunt argum. quæ pro sententia Med. profert & soluit Aluar. *dispositio 30.* Contra eandem concl. arg. Scotus, & cum eo Rada *Primò*: quod est primò personabile in se, si sibi dimitteretur, hoc in alio primò personatur, quā assumitur; sed tota natura est primò & immediatè hoc modo personabilis in se si sibi dimittatur, & nō pars vel partes; igitur ipsa primò & immediatè personatur à Verbo. Maior probatur; quia personalitas aliena supplet personalitatem propriā, & in eodē instanti naturā, in quo personaretur in se, si sibi dimitteretur, personatur in alio vel ab alio: nam ante illud instans nihil est natū assumi; quia nō prius fuit natura singularis, nec post illud instans assumitur; quia tunc esset persona in se. Minor verò probatur; quia in eodē instanti naturā, in quo materia vel forma præcedit totum, neutrum est persona, sed tūc primò, quā ex his vnitis est tota natura conflata: tunc enim ipsa natura est persona in se, si nō impediatur ab assumptione. *Et cōfirmatur*; quia ordo personationis est contrarius ordini generationis; ergò id primò personatur, quod est ordine generationis & sū naturam posterius: sed tota natura humana est sic posterior suis partibus; ergò ipsa fuit prius natura assumpta, quàm partes, & ex consequenti ipsa fuit primò assumpta. *Secundò* in nobis humanitas prius personatur, quā singulæ partes; ergò etiā in Christo. Probatur conseq. nam quā fides nō repugnat naturā, de supernaturalib. iudicandū est, sicut per naturā est cōparatū. *Et cōfir.* quia D. Th. docet, quod simpliciter & absolutè prius est assūptū totum quàm partes, sed sū quid partes sunt prius assumptæ quàm totū; at si, partes prius subsistunt, & personatur quā totū, euidenter sequitur quod partes simpliciter prius sunt assumptæ quā totum, quod D. Th. negat. *Resp.* cū duplici distinctione: *Prior* est: Aliquid dici potest personabile aut personari dupliciter. Primò: quia potest fieri vel sit persona aut constitutum personæ, vt tot-

ta humanitas: secundò quia potest fieri aliquid a personæ, ut partes humanitatis. *Posterior* distinctio est: Personari secundo modo contingit dupliciter: Vno modo per modum fieri & viæ ad personationem primo modo dictam, quæ toti conuenit humanitati: & sic personari id est fieri aliquid personæ per modum scilicet tendentis ad constitutionem personæ quæ est in fieri, conuenit primò animæ, & per eam corpori, quod vnitum animæ fit subsistens per se ut quod in potentia: & demùm animæ subsistentia communicatur humanitati: Alio modo dicitur aliquid illo secundo modo personari, non ut in viæ & ut in fieri, sed ut in termino secundario & ut in facto esse: & hoc modo personari id est fieri & esse aliquid personæ, non prius conuenit partibus humanæ naturæ, quàm ipsi naturæ; quoniam ut antè diximus subsistere in ratione suppositi primò conuenit toti, & ex eo diffunditur ad partes, quæ dicuntur subsistere ut aliquid suppositi, nec possunt propriè dici aliquid suppositi in facto esse, nisi supposito iam existente. *Ad argum.* in forma dico maiorem esse veram de personabili & personari iuxta primum modum primæ distinctionis, falsam autem iuxta secundum eiusdem distinctionis modum. Ad cuius probationem dico eam concludere de personabili primo modo tantum: Minor etiam vera est de personabili primo modo: falsa autem de personabili secundo modo; nam animæ sibi dimissæ primo simpliciter conuenit subsistere, & per eam corpori, & vltimò humanitati: cui tamen alia ratione conuenit primò subsistere scilicet in ratione suppositi, & per eam partibus, quæ vltimò subsistunt ut aliquid suppositi iam constituti. *Ad confirmationem* dico, ordinem personationis iuxta primum modum primæ distinctionis, & iuxta secundum secundæ distinctionis esse contrarium ordini generationis: ordo autem personationis iuxta secundum modum primæ distinctionis, & primum secundæ conformis est ordini generationis. Et eodem modo soluitur *secunda confirmatio*. *Ad tertiam* ex D. Th. patet solutio ex littera D. Th. quæ manifestè loquitur de ordine secundum intentionem agentis dicens id esse primum simpliciter ex parte agentis, quod primò cadit in eius intentionem: & ideo falsa est illa subsumpta propositio: at, si partes prius subsistunt & personantur quàm totum, &c. Caiet. alia via diluit argumenta Scoti, dicens non esse similem ordinem assumptorum ad personam assumptam, qui esset eorundem ad propriam personalem, quod principium arbitratu se colligere ex D. Th. *art. primo huius Quæstionis ad secundum*: sed id non esse verum, nec ad mentem D. Th. supra satis ostendimus.

Ad Conf. 1.

Ad 2. conf.

Ad 3. conf.

Obi. 1. cõ. 4.

concl.

Sol.

Obi. 2.

CONTRA eandem conclus. & simul contra quartam argumentatur quidam vir doctissimus. Primò; quia S. D. contrarium videtur affirmare in 3. dist. 2. q. 2. a. 3. & q. 5. a. 2. Resp. D. Thom. in priori loco solum dicere, nullum horum trium esse possibile, videlicet carnem prius conceptam fuisse, & postmodum assumptam animam prius fuisse creatam & postea assumptam, & hominem prius ex suis partibus fuisse constitutum & postea assumptum: in posteriori verò loco probat conceptionem corporis Christi non fuisse successiuam sed instantaneam, quæ manifestè constat nostris conclusionibus non esse contraria. Secundò partes non sunt assumptæ nisi mediante tota entitate; ergò tota fuit prius assumpta. Antecedens probatur; quia assumptibilitas con-

stitit in necessitate, & dignitate, quæ per se primò conueniunt toti humanitati: non autem parti; ergò. *Resp. primò* partes fuisse assumptas mediante tota entitate secundum ordinem intentionis. Secundò fuisse assumptas mediante tota entitate, ut primò habente subsistentiam completè seu ut quod in actu non autem ut primò simpliciter habente subsistentiam: hoc enim ut supra diximus est anima rationalis. Ad probationem antecedentis dico ex dignitate & necessitate per se primò conueniente humanitati solum deduci partes fuisse assumptas mediante tota entitate, ut prius assumpta secundum ordinem intentionis tantum. *Secundò dico* sequi partes assumptas fuisse mediante tota entitate, ut prius assumpta ad completè subsistendum seu ut quod in actu, prout affirmat vltima nostra conclusio.

Tertio sequeretur Deum in executione inesse posse Incarnationem à rebus imperfectioribus & incompletis, & non formatis scilicet à partibus, quod esse inconueniens ostendit S. D. in simili infra q. 33. a. 1. & 4. cont. gent. c. 44.

Resp. primò S. Th. in dictis locis, & præsertim in dicto c. 44. asserere quòd inconueniens fuisset, quòd Verbum quod est fons & origo omnium perfectionum & formarum, vniretur alicui rei informi, & nondum perfectionem naturæ habenti; & ideo non fuisse conueniens, ut Verbum vniretur corpori nondum animato & formato. Quod etià nos affirmamus dicentes, animam non prius à Verbo fuisse assumptam quàm esset carni vnita, & carnem prius fuisse humanam per animæ informationem quàm esset assumpta; sed quia partes sic vnitæ præcedunt suis causalitatibus totum; ideo dicimus eas fuisse prius natura, quàm totum ordine executionis assumptas. *Secundò dico* hoc argumento probari vltimam nostram conclusionem videlicet totum ut quod in actu fuisse prius natura, quàm partes assumptum.

Quartò sequeretur partes bis assumi, semel in se ipsis prius, quàm tota entitas, & secundò in tota entitate. Probatur consequentia; nam implicat vniri totum vel assumi, quin vniantur vel assumantur partes; quia totum est idem essentialiter quòd partes, vel includit illas. *Et confirmatur*; quia aliàs posset Deus assumere aliquod totum manente parte eius cum aliena subsistentia, quod est impossibile. *Resp.* nullam esse consequentiam propriè & formaliter loquendo. Ad probationem dico primò; licet implicet assumi & vniri totum, quin assumantur & vniantur partes; non tamen implicat assumi & vniri partes prius natura, quàm assumatur totum; nec verum est totum esse idem essentialiter quòd partes: distinguitur enim ab eis realiter, ut ostendimus de mente D. Th. 1. p. q. 3. a. 7. Secundò dico non implicare totum ut quod actu assumi prius natura, quàm partes secundum eam rationem, qua distinguitur ab eis, & posterius natura partes assumi, quatenus aliquid eius sunt in facto esse: sic enim totum causalitate quadam formali præcedit partes. *Ad confirmationem* negatur consequentia: aliud est enim totum esse assumptibile sine partibus: primum enim est verum. Secundum autem est impossibile; quia partes alio modo prius natura, quàm totum sunt assumptibiles, & actu fuerunt assumptæ.

Quintò tota entitas in nobis per se primò ordine executionis personatur & non primò partes eius; ergò id est de humanitate Christi. Antecedens probatur; quia teste D. Th. in 3. dist. 5. quæst. 3. a. 2. ratio personæ, cum sit ratio entis vltimò completi & perfecti, non primò conuenit parti. Consequentia verò probatur: Quia

Solus.

obi. 6.

Solus.

Verbum eodem modo & ordine personat humanitatem, quo personaret illam propria personalitas: quia cum propria personalitas impediatur per alienam, impeditur solum eo modo, quo aliena communicatur; ergo si aliena communicatur primo toti, personalitas propria prius impeditur, ne communicetur toti. *Respond.* Antecedens verum esse de personari id est fieri personam, & de personari id est fieri aliquid personæ, ut in termino: falsum autem est de personari, id est fieri aliquid personæ, ut in via ad personam constituendam. Probatio vero antecedens verum assumit, & probat personari primo modo conuenire per se primo toti.

Sexto ut partes assumantur à Verbo, sufficit vniri illi humanitatem; ergo. Antecedens probatur primo: Quia S. D. locis supra notatis ait vnam esse tantum totius humanitatis & partium eius assumptionem. *Secundo* quia ut anima & corpus habeant esse, & producantur à Deo, satis est immediatè creati totum, non autem necesse est ut partes prius toto producantur, & habeant in se ipsis existentiam; ergo ut partes assumantur satis est assumi totum; quia in se includit partes & sine illis assumi nequit. *Tertio* ut partes nostre humanitatis suo modo subsistant, satis est personalitatem primo terminare totam humanitatem; nam consequenter & mediatè terminat eius partes; ergo idem erit de personalitate Verbi, quæ substituitur loco personalitatis propriæ. *Ultimo* ut aliæ actiones terminentur ad totum, satis est ut terminentur ad partes suo modo, quatenus sunt capaces illius; ergo idè erit in assumptione. Antecedens probatur: nam satis est totum annihilari vel transsubstantiari, ut partes annihilentur vel transsubstantientur: & sic de alijs; ergo. *Resp.* antecedens dupliciter sumi posse: primo in sensu formali, ut scilicet partes hoc ipso formaliter dicantur assumi, quod assumitur totum formaliter & præcisè sumptum prout scilicet à partibus distinguitur, & ita falsum est ut patet ex dictis: non enim partes hoc ipso secundum se dicuntur assumi, quod totum ut totum est assumitur; quoniam ut diximus realiter & essentialiter distinguuntur partes à toto: Alio modo sumi potest in sensu materiali, & ita verum est sed cū eius veritate stat ordo prædictus in assumptione: & ideo Sanctus Doctor, loco superius allegato docet vnionem totius & partium esse vnam formaliter & plures virtualiter. *Ad primam* probationem antecedentis dico nullam esse consequentiam, ut patet. *Ad secundam* concedo antecedens de existentia & subsistentia in actu; non autem de existentia & subsistentia in potentia: eo modo quo partibus iuxta earum naturam potest conuenire; ut patet de anima rationali, quæ per se primo vendicat sibi subsistentiam, & de corpore quod potest ab anima separari & subsistere: & ideo anima prius natura habet subsistentiam ut quod medio modo inter actum & potentiam quàm humanitas, & corpus etiam prius natura subsistit in potentia ut quod quàm humanitas. *Ad tertiam* negatur antecedens, ut patet de anima cui per se primo naturaliter conuenit subsistentia, & per eam communicatur composito. *Ad ultimam* concessio antecedente dico modum proprium terminandi actionem personæ humanæ productiuam esse, ut anima creetur in corpore ut primo subsistens, & ita ab ea deriuetur subsistentia ad corpus & ad totum. *Ad probationem* antecedentis dico annihilationem: quia est resolutiua, prius natura terminari ad entitatem to-

Atius & postea ad entitates partium: transsubstantiationem autem eundem modo nostro intelligendi habere progressum, quem haberet si fieret successiue, ut ait Caietanus de domo &c. quælibet enim pars essentialis substantiæ compositæ secundum rationem sue causalitatis prius ordine executionis alterà & ipso toto intelligitur transsubstantiari, sicut & ipsum totum non solum ordine intentionis, sed etiam suo modo ordine executionis prius intelligitur transsubstantiari, quàm partes quatenus eius entitates respectu entitatis partium quandam habet causalitatem formalem; atque adeo prioritatem naturæ.

ARTICVLVS VI.

Utrum humana natura sit assumpta mediante gratia.

Ad Sextum sic proceditur. Videtur quod Filius Dei assumpsit humanam naturam mediante gratia. Per gratiam enim vnimur Deo. Sed humana natura in Christo maxime fuit Deo vnita. Ergo illa vnio facta fuit per gratiam. 3 dist. 2. q. 2 art. 2. q. 3 art. 1. q. 4. 2. q. 2. 2. q. 2. 2. q. 2.

Præterea: Sicut corpus viuunt per animam, quæ est eius perfectio, ita anima per gratiam. Sed humana natura redditur congrua ad assumptionem per gratiam. Ergo Filius assumpsit animam mediante gratia.

Præterea: August. in 15. de Trin. dicit, quod Verbum incarnatum est sicut verbum nostrum in voce. Sed verbum nostrum vnitur voci mediante spiritu. Ergo verbum Dei vnitur carni mediante spiritu sancto, & ita mediatè gratia, quæ spiritui sancto attribuitur: secundum illud prime ad Cor. 12. Diuisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus.

Sed contra est, quod gratia est quoddam accidens animæ, ut in secunda parte habitum est. Vnio autem Verbi ad humanam naturam est facta secundum subsistentiam, & non secundum accidens, ut ex supradictis patet. Ergo natura humana non est assumpta mediante gratia.

Respondeo dicendum, quod in Christo ponitur gratia vnionis, & gratia habitualis. Gratia ergo non potest intelligi, ut medium in assumptione humane naturæ, siue loquamur de gratia vnionis, siue de gratia habituali: Gratia enim vnionis est ipsum esse personale, quod gratis diuinitas datur humane naturæ in persona Verbi: quod quidem est terminus assumptionis. Gratia autem habitualis pertinet ad spirituales sanctitatem illius hominis, est effectus quidem consequens vnionem secundum illud Ioann. 1. Vidimus gloriam eius quasi vnigeniti à Patre, plenum gratiæ, & veritatis. Per quod datur intelligi, quod ex hoc ipso, quod ille homo est Vnigenitus à Patre (quod habet per vnionem) habet plenitudinem gratiæ, & veritatis. Si vero intelligatur gratia, voluntas Dei, aliquid gratis faciens, vel donans, sic vnio facta est per gratiam, non sicut per medium, sed sicut per causam efficientem.

Ad primum ergo dicendum, quod Vnio nostra ad Deum est per operationem, in quantum scilicet eum cognoscimus, & amamus, & ideo talis vnio est per gratiam habituales, in quantum operatio perfecta procedit ab habitu. Sed vnio naturæ humane ad verbum Dei, est secundum esse personale: quod non dependet ab aliquo habitu, sed immediatè ab ipsa natura.

Ad secundum dicendum, quod anima est perfectio substantialis corporis, gratia vero est perfectio animæ accidentalis. Et ideo gratia non potest ordinare ani-

mam